

2/W/22

Warszawa

Szlakiem czekolady Wedel

w 170 rocznicę powstania zakładów E.Wedel

Na planie Warszawy zaznaczono różne miejsca i obiekty będące na naszej trasie punktami kontrolnymi (PK). Do każdego z nich zadano pytanie. Odpowiedzi na pytania, jako potwierdzenie przebycia trasy należy dostarczyć do organizatora.

Całkowita długość trasy: ok. 16,5 km
Do przejścia na wycinkach: łącznie ok. 8 km
Liczba PK: 30

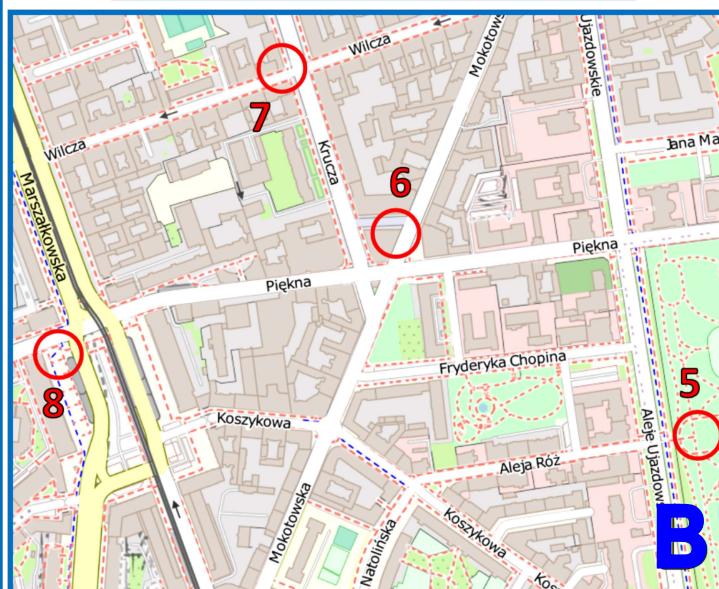
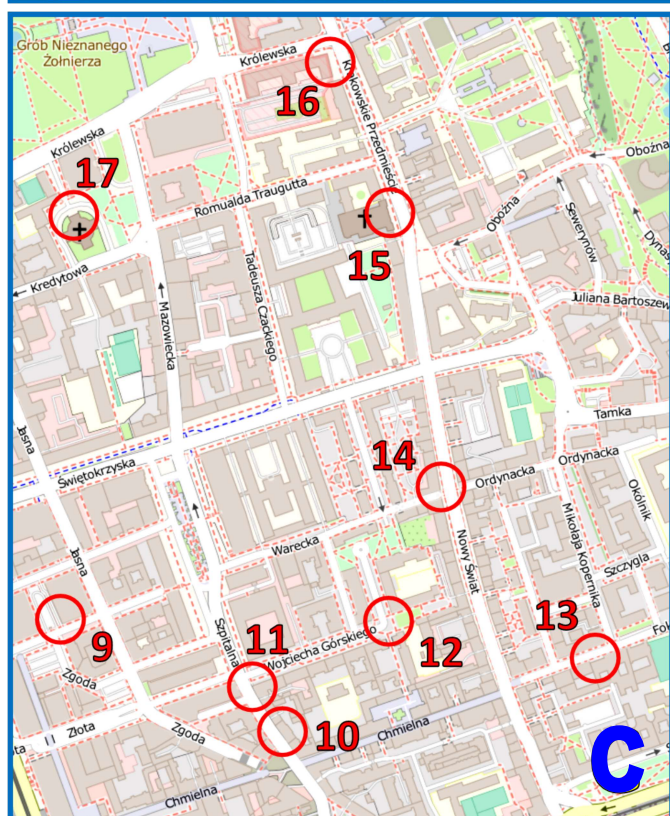
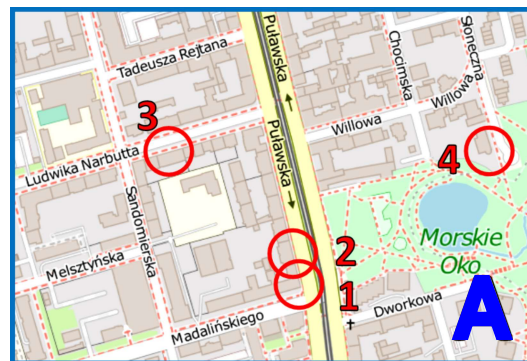
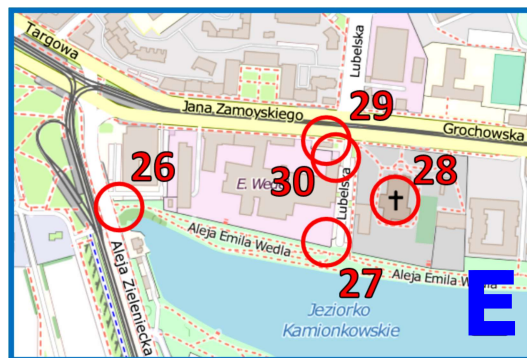
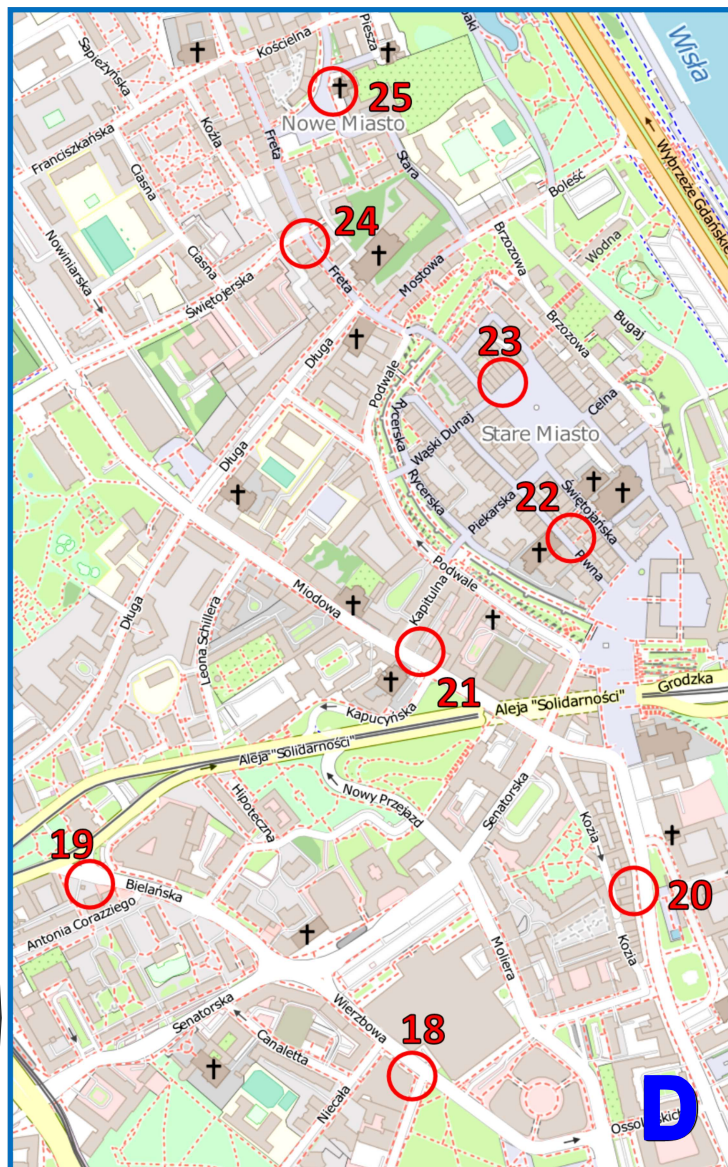
Karol Wedel, niemiecki cukiernik, przyjechał do Polski w 1845 r. i zatrudnił się w cukierni Karola Grohnerta przy ul. Piwnej 12 w Warszawie. Po sześciu latach pracy, w 1851 r., założył własny sklep, a przy nim parową fabrykę czekolady z siedzibą w kamienicy Hryniewicza przy ul. Miodowej 12. Oprócz produkowanych karmelków, ciast, twardej czekolady sprzedawano tam czekoladę do picia oraz wiele innych produktów. Po sprowadzeniu w 1855 r. z Paryża specjalnej maszyny do walcowania masy słodowej nastąpił szybki rozwój przedsiębiorstwa. Ze względu na duży popyt na słodkie produkty Wedel zaplanował w 1865 r. rozbudowę swojego zakładu, sprzedając cukiernię przy ul. Miodowej. Nowa siedziba zaczęła funkcjonować na ul. Szpitalnej 4/6/8, gdzie w 1869 r. uruchomiono fabrykę czekolady wyposażoną w nowoczesne maszyny z Dreżna i Paryża. Dla zabezpieczenia się przed podrabianiem wyrobów stworzono w 1874 r. używany do dziś znak firmowy „E. Wedel”. W 1876 r. Karol Wedel przekazał fabrykę w prezencie ślubnym swojemu synowi Emilowi Fryderykowi. W 1894 r. w narożnej kamienicy przy ul. Szpitalnej 8 otwarto „Staroświecki Sklep” z pijałnią czekolady (istniejący do dziś). Przed I wojną światową E. Wedel zakupił parcelę przy ul. Zamoyskiego na Kamionku w celu postawienia nowej fabryki. W 1908 r. zakłady otrzymały nazwę „Emil Wedel i Syn” (ten syn to Jan). Oprócz Emila i Jana udzielały się w firmie dwie siostry Jana: Eleonora Whitehead i Zofia Skibińska-Zochowska. Po śmierci Emila w 1919 r. zakładami kierowała jego żona Emilia, a po jej śmierci w 1923 r. Jan. W 1932 r. siostry Jana weszły w skład zarządu i przedsiębiorstwo zmieniło swoją nazwę na „Fabryka Czekolad E. Wedel, SA”. W 1933 r. w Polsce istniało 30 sklepów firmowych Wedla, otwarto je także w Paryżu. W latach 1927-1931 przy ul. Zamoyskiego wybudowano nowoczesną fabrykę wg projektu inż. Napoleona Czerwińskiego. Produkcja wyrobów ruszyła 8 stycznia 1936 r. Połowa lat trzydziestych to okres największej prosperity, wymieniono sposób transportu na samochodowy, a nawet zakupiono samolot RWD-13. Wybudowano też kamienice i ośrodek wypoczynkowy w Świdrze dla pracowników. Działał też Robotniczy Klub Sportowy „Rywal” z pięcioma sekcjami.

Aktualność map:
styczeń 2022
Wersja 1.0

Ponieważ Jan Wedel był bezdzielny, do przejęcia spółki przygotowywał siostrzeńców: Franciszka i Karola Whiteheadów.

We wrześniu 1939 r., w czasie bombardowań, fabryka została częściowo uszkodzona. Jednak już w 1940 r. wznowiła produkcję, także na potrzeby okupanta. Karol został przez Niemców mianowany zastępcą dyrektora zakładu. Przed ewakuacją z warszawskiej Pragi okupanci częściowo uszkodzili fabrykę, ale już 10 listopada 1944 r. wyprodukowano pierwszą partię słodczy. Jan Wedel wrócił do zakładu w 1945 r. na stanowisko doradcy ds. organizacyjnych. Dyrektorem do 1949 r. był Karol Whitehead, kiedy to przedsiębiorstwo zostało znacjonalizowane. W 1951 r. nadano mu nową nazwę „Zakłady Przemysłu Cukierniczego 22 Lipca d. E. Wedel”. Jan Wedel zaskarżył takie wykorzystanie nazwy firmy i nazwisko ojca do Trybunału Handlowego w Hadze. Wygrał proces i otrzymał odszkodowanie.

W marcu 1960 r. Jan Wedel zmarł. W 1989 r. powrócono do starej nazwy firmy i przystąpiono do procesu prywatyzacji. W 1993 r. zmarł Karol Whitehead. Od 2011 r. prowadzi zakład japońsko-koreańska Group Lotte. W 2014 r. produkty koncernu były dostępne w 60 krajach na świecie. A zapach wedlowskiej czekolady roznosi się szeroko w pobliskim Parku Skaryszewskim i na Kamionku w Warszawie.

Turystyczno-rekreacyjna impreza na orientację (2/W/22)

PK 1	Dom Wedla (znany też jako kamienica Jana Wedla) (ul. Puławska róg Madalińskiego). Zbudowany w 1936 r. dla pracowników firmy. Najbardziej luksusowy budynek na przedwojennym Mokotowie. W holu wejścia od ul. Madalińskiego znajdowało się malowidło Zofii Stryeńskiej, autorki oprawy graficznej wyrobów Wedla. Staraniem wspólnoty mieszkaniowej w 2019 r. na dachu budynku odtworzono przedwojenny neon „E. Wedel” wykonany za sprawą Muzeum Neonów.
	<i>Ile łodyg wodnych roślin przedstawiono na płaskorzeźbie umieszczonej w narożniku kamienicy?</i>
PK 2	Modernistyczna kamienica (ul. Puławska 26 i 26A) wybudowana dla pracowników fabryki w 1938 r.
	<i>Ile postaci przedstawiono na płaskorzeźbach w bramie budynku?</i>
PK 3	Dom (ul. Narbutta 7) zbudowany w 1937 r. dla „słodkiej pani”, Michaliny Czarneckiej, wieloletniej partnerki Jana Wedla, którą poślubił w 1945 r. Po śmierci męża w 1960 r. Michalina kontynuowała działalność dobroczynną.
	<i>Ile owiec znajduje się na płaskorzeźbie nad wejściem?</i>
PK 4	Modernistyczna willa (ul. Słoneczna 15) zbudowana w latach 1935–1936 dla drugiej siostry Jana Wedla – Zofii Skibińskiej-Żochowskiej. Ok. 1950 r. mieściła się tu ambasada Albanii, a wcześniej Bułgarii. Obecnie jest to siedziba ambasady Luksemburga. Od 1932 r. Zofia pracowała w rodzinnej firmie jako inspektor sklepu. W czasie wojny była członkiem AK. W powstaniu prowadziła kuchnię polową dla batalionu „Kiliński” w kamienicy przy ul. Szpitalnej 4.
	<i>Ile kolumn podtrzymuje łuk dachu nad tarasem?</i>
PK 5	Pomnik Ignacego Paderewskiego w Parku Ujazdowskim odsłonięty w 1986 r. wg projektu z 1939 r. Ufundowany przed wojną przez m.in. Jana Wedla. Rzeźba artysty Michała Kamińskiego przetrwała II wojnę światową, ukryta na cmentarzu na Bródnie przez woźniców cmentarnych: ojca i syna Piecyków.
	<i>Ile guzików jest widocznych w mankietach marynarki?</i>
PK 6	Pijalnia czekolady (ul. Piękna 18).
	<i>Ile dużych żyrandoli w kształcie sześcianu oświetla wnętrze pijalni?</i>
PK 7	Budynek (róg ul. Kruczej i Wilczej), w którym w 1933 r. istniał sklep Wedla (dawny adres: Krucza 15). Obecnie mieści się tu kawiarnia.
	<i>Co tu jest „Niezłe”?</i>
PK 8	Plac Konstytucji, róg ul. Pięknej. Przed wojną w budynku przy ul. Marszałkowskiej 63, zw. domem „Pod Syrenami” mieściła się pensja Zofii Sierpińskiej, a na dole sklep Wedla oraz skład ogrodnicy i sklep z owocami. Budynek został uszkodzony w 1939 r. podczas bombardowania. Nie był odbudowany w związku z powstaniem na tym terenie Marszałkowskiej Dzielnicy Mieszkaniowej (MDM).
	<i>Ile ceglanych kwadratów umieszczono w białym kole mozaiki chodnikowej?</i>
PK 9	Gmach Filharmonii Narodowej, wzniesiony w l. 1900–1902. Jego odbudowę w l. 1953–1955 po zniszczeniach wojennych sponzorował Jan Wedel. Tablica na ścianie od strony ul. Emila Młynarskiego poświęcona temu pierwszemu dyrektorowi muzycznemu Filharmonii.
	<i>W którą rocznicę pierwszego koncertu Filharmonia ufundowała tablicę?</i>
PK 10	Dom siostry Jana Wedla, Eleonory z d. Whitehead (ul. Szpitalna 4), wybudowany w 1937 r. przez Emila Wedla. W czasie powstania warszawskiego stacjonowali tu fotoreporterzy z Biura Informacji i Propagandy AK. Znajdowały się tu punkt opatrunkowy i stołówka, w której udzielała się siostra Jana Wedla Zofia Żochowska z jego 18-letnią siostrzenicą Krystyną. Podczas bombardowania 6 września 1944 r. obie poniosły śmierć.
	<i>Ilu mieszkańców domu zginęło podczas bombardowania?</i>
PK 11	Kamienica (ul. Szpitalna 8) wybudowana w 1893 r. przez Emila Wedla. Na tyłach kamienicy znajdowała się fabryka czekolady. W 1869 r. zakupił ją Karol Wedel. W 1879 r. uruchomiono tu fabrykę czekolady wyposażoną w nowoczesne maszyny sprowadzone z Drezna i Paryża. W 1894 r. otwarto tu „Staroświecki Sklep”, przy którym powstała pijalnia czekolady istniejąca do dziś. Zwraca uwagę stylowe wnętrze z obrazami założycieli firmy.
	<i>Który rok widnieje nad narożnym balkonem kamienicy?</i>
PK 12	Pomnik (popiersie) Wojciecha Górskiego (róg ul. Górskiego i Tuwima), żyjącego w latach 1849–1935 pedagoga nieistniejącego już gimnazjum jego imienia, do którego uczęszczał Jan Wedel.
	<i>Jak miał na nazwisko autor popiersia?</i>
PK 13	Kamienica Weinsteina z 1898 r. (ul. Foksal 13/15) kupiona w 1933 r. przez Jana Wedla, który ją przebudował w stylu modernistycznym i wyposażył w liczne nowoczesne udogodnienia, m.in. pierwszą w Warszawie panoramiczną windę. W czasie II wojny światowej mieszkała tu rodzina Wedłów. Kamienicę zrewitalizowano w 2020 r.
	<i>Jaki rok budowy widnieje przed wejściem do kamienicy pod numerem 15?</i>
PK 14	Kamienica (ul. Nowy Świat 53) w stylu późnoklasycystycznym, wzniesiona w latach 1821–1823 dla kupca Wawrzyńca Mikulskiego, w którym mieściła się kawiarnia Kresowa, a od 1930 r. Napoleonka wyposażona w nowoczesne żarówki. Pod tym adresem w 1933 r. działał sklep Wedla. Zburzona w 1944 r. i odbudowana po wojnie. Na budynku znajduje się tablica upamiętniająca wyjście z kanałów oddziałów AK w czasie powstania warszawskiego.
	<i>W którym roku kamienica została odbudowana?</i>

PK 15	Bazylika Świętego Krzyża (ul. Krakowskie Przedmieście 9), barokowy kościół z 1682 r., w którym znajduje się tabernakulum ozdobione złotem przekazanym przez żonę Jana Wedla Michalinę Wedel-Czarnocką podczas powojennej odbudowy.
	<i>Ile kołatek znajduje się na drzwiach pod figurą Chrystusa z krzyżem?</i>
PK 16	Kamienica (ul. Krakowskie Przedmieście 9, róg Królewskiej), w której przed wojną mieścił się sklep Wedla.
	<i>Ile jest okien z barierkami na I piętrze od Krakowskiego Przedmieścia?</i>
PK 17	Ewangelicki kościół Św. Trójcy (pl. Małachowskiego). W 1960 r. odbyła się tu msza pogrzebowa Jana Wedla, którego ojciec i dziadek także byli ewangelikami. Kościelne witraże ufundował Emil Wedel, a po ich zniszczeniu w czasie II wojny światowej Jan Wedel zobowiązał się je odtworzyć. W 1961 r. testament wypełniła jego żona Michalina Wedel-Czarnocka. Witraże wykonane przez Adama Stalony-Dobrzańskiego znajdują się po obu stronach ołtarza. Darem rodziny są też ozdobne kraty za ołtarzem i srebrne lichtarze.
	<i>Ile jest złotych ksiąg w portalu nad wejściem do kościoła?</i>
PK 18	Tablica (ul. Wierzbowa 6) w pobliżu przedwojennego magazynu firmy Wedel uszkodzonego podczas bombardowania w 1939 r.
	<i>Od którego roku istniała tutaj ulica?</i>
PK 19	Okolice przedwojennego sklepu E. Wedla na ul. Bielańskiej 13. Obecnie jest tu obelisk upamiętniający granice warszawskiego getta z lat 1940–1943.
	<i>Czym był zagrożony ten obszar (patrz zdjęcie)?</i>
PK 20	Pijalnia czekolady (ul. Krakowskie Przedmieście 45) we wczesnoklasycystycznej kamienicy Skalskiego, znanego aptekarza.
	<i>Po ilu stopniach wchodzi się do pijalni?</i>
PK 21	Kamienica Hryniewicza (ul. Miodowa 12), w której w 1851 r. Karol Wedel otworzył własną cukiernię z żoną Karoliną, i gdzie działała parowa fabryka czekolady. W 1874 r. stworzył tu znany do dziś znak towarowy firmy. W 1876 r. przekazał fabrykę synowi Emilowi. Kamienica została w 1880 r. sprzedana Janowi Wróblewskiemu.
	<i>Co znajduje się w portalu nad drzwiami balkonowymi?</i>
PK 22	Kamienica (ul. Piwna 12), dawna cukiernia, w której Karol Wedel rozpoczął swoją pierwszą pracę u Karola Grohnerta i ją kontynuował do 1850 r.
	<i>Jaka data widnieje nad witrynami sklepowymi budynku?</i>
PK 23	Muzeum Miasta Warszawy (Rynek Starego Miasta 28/42), w którym na wystawie głównej „Rzeczy warszawskie” w Gabinetie Opakowań Firm Warszawskich zgromadzono eksponaty produktów z fabryki Wedla, m.in. pudełka na słodycze w kształcie beczuлки, puszki z widokiem Warszawy, etykiety, puzderka itp.
	<i>Który rok widnieje nad wejściem do muzeum pod numerem 38?</i>
PK 24	Pijalnia czekolady (ul. Freta 15) w zabytkowej kamienicy, wewnątrz której znajdują się archiwalne zdjęcia przedstawiające urządzenia wykorzystywane do produkcji czekolady.
	<i>Ile postaci widnieje na fresku pod oknami I piętra od strony ul. Freta?</i>
PK 25	Kościół św. Kazimierza (Rynek Nowego Miasta 2), w którym znajduje się obraz Matki Boskiej Ostrobramskiej namalowany przez Stanisława Komorowskiego z inicjatywy żony Jana Wedla Michaliny Wedel-Czarnockiej.
	<i>Ile głów aniołów znajduje się nad wejściem?</i>
PK 26	Obelisk na początku Alei Emila Wedla powstały we współpracy m. st. Warszawy i ambasady Niemiec w Warszawie w 2016 r. Przy zagospodarowaniu brała udział liczna grupa pracowników Wedla. Już przed wojną przy wejściu do Parku Skaryszewskiego istniały automaty ze słodyczami Wedla.
	<i>Ile boków ma ustawiona tu ławka?</i>
PK 27	Tablica (Al. E. Wedla, róg ul. Lubelskiej) Miejskiego Systemu Informacyjnego na murze fabryki od strony Jeziora Kamionkowskiego przedstawiająca Emila Wedla, syna Karola, założyciela fabryki, którego podpis stał się powszechnie znanym znakiem firmowym.
	<i>Ile guzików jest widocznych na zdjęciu z tablicy?</i>
PK 28	Kościół Matki Boskiej Zwycięskiej (ul. Grochowska 365) wzniesiony w latach 1929–1931 jako wotum dziękczynne za opiekę Matki Najświętszej podczas sierpniowych dni 1920 roku. Jego budowę wsparł Jan Wedel.
	<i>Ile jest wejść do kościoła?</i>
PK 29	Pijalnia czekolady i sklep z wyrobami Wedla w zabytkowej Rogatce Grochowskiej (ul. J. Zamoyskiego 36).
	<i>Ile płaskorzeźb przedstawiających siedzącego rycerza z mieczem znajduje się na budynku?</i>
PK 30	Mural na budynku fabryki Wedla (ul. J. Zamoyskiego 28/30) wybudowanej w latach 1927–1931, dokąd przeniesiono produkcję z ul. Szpitalnej.
	<i>Ile osób przedstawiono na murale?</i>

Odpowiedzi należy przelać pod adresem: poczta@trino.pttk.pl lub za pomocą formularza.

Zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłający wyraża zgodę na publikację na liście osób, które przebyły trasę TRInO, na stronie internetowej <http://trino.pttk.pl/>.